

EUROPOS PILIEČIŲ FORUMAS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO KLAUSIMAIS

Informacijos
rinkinys

Apie šį rinkinį

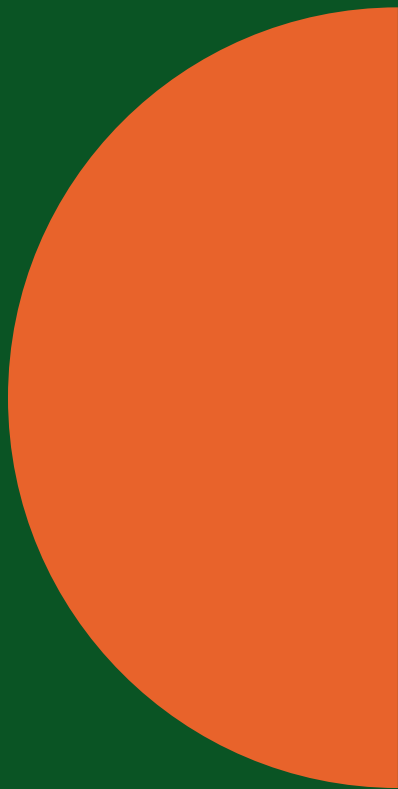
Sveiki prisijungę prie Europos piliečių forumo energijos vartojimo efektyvumo klausimais! Pirmiausia dėkojame, kad sutikote dalyvauti šiame procese. Tikimės, kad jis bus informatyvus, įdomus ir malonus!

Esate vienas iš 150 atsitiktinės atrankos būdu atrinktų dalyvių, su kuriais bus diskutuojama apie energijos vartojimo efektyvumą – gerai žinomą temą, kuri išryškėjo per pastarąją energetikos krizę. Drauge apžvelgsite įvairius būdus, kaip mes visi – pramonė, namų ūkiai, bendruomenės, viešasis ir privatusis sektorius – galime realiais ir paveikiais būdais efektyviau vartoti energiją. Jūsų kolektyvinės įžvalgos ir išvados bus labai svarbios, nes jos bus pateiktos ES Komisijos nariams ir padės formuoti šios srities ES teisės aktus ir iniciatyvas.

Šis „Informacijos rinkinys“ padės jums įgyvendinti šį procesą. Jį sudaro penki skyriai:

1. **PROCESAS: KAIP VEIKIA EUROPOS PILIEČIŲ FORUMAI?** 4
Piliečių forumai siekia, kad piliečiai atsidurtų viešosios politikos formavimo centre. Šiame skyriuje trumpai apžvelgiame patį procesą.
2. **UŽDUOTIS: KOKIA MANO UŽDUOTIS?** 6
Europos Komisija pakvietė jus drauge atlikti konkrečią užduotį: toliau pateikiame klausimą, į kurį kviečiama atsakyti.
3. **TEMA: KĄ REIKIA ŽINOTI APIE ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ?** 8
Norint dalyvauti piliečių forumo veikloje, nebūtina būti ekspertu. Mes norime išgirsti jūsų nuomonę, pagrįstą jūsų patirtimi ir kasdieniu gyvenimu. Kad galėtumėte pradėti, pateikiame pagrindinę informaciją apie energijos vartojimo efektyvumą.
4. **RENGINĮ ORGANIZUOJANTYS ŽMONĖS: KAS ORGANIZUOJA ŠĮ FORUMĄ?** 12
Šiame skyriuje apžvelgiame įvairias institucijas ir organizacijas, atsakingas už forumą, ir jų vaidmenis.
5. **LOGISTIKA: KOKIA PAGALBA BUS TEIKIAMA ORGANIZUOJANT KELIONĘ BEI PADENGIANT KELIŲ IR APGYVENDINIMO IŠLAIDAS?** 14
Norime, kad jūsų dalyvavimas būtų kuo sklandesnis. Šiame skyriuje aprašomos jūsų kelionės, apgyvendinimo, kasdienės išlaidos ir kita praktinė informacija.

1/ Procesas: kaip veikia Europos piliečių forumai?

Europos Komisijos piliečių forumus sudaro atsitiktinai atrinkti dalyviai iš visų 27 ES valstybių narių. Jie susirenka aptarti pagrindinių būsimų teisės aktų ir kitų iniciatyvų Europos lygmeniu. Remdamiesi tarpusavio diskusijomis, parengsite rekomendacijas, į kurias Europos Komisija atsižvelgs rengdama savo politikos kryptis.

Forumai atsirado po 2021–2022 m. vykusios konferencijos dėl Europos¹ ateities. Tuomet 800 atsitiktinai atrinktų piliečių susirinko į keturius Europos piliečių forumus, kurių kiekvienas posėdžiavotris kartus. Dalyviai dalijosi savo požiūriais ir idėjomis tokiomis temomis kaip ekonomika, socialinis teisingumas, darbo vietos, švietimas,

kultūra, jaunimas, sportas, skaitmeninė pertvarka, ES demokratija, vertybės, saugumas, teisinė valstybė, klimato kaita, sveikata, migracija ir ES vaidmuo pasaulyje. Forumų darbo pabaigoje dalyviai pateikė 178 rekomendacijas, kurios vėliau turėjo įtakos 49 pasiūlymams ir daugiau nei 300 susijusių priemonių, parengtų po konferencijos.

Konferencijoje dalyvavę piliečiai paragino ateityje suteikti panašias, dažnesnes galimybes piliečiams dalyvauti formuojant Europos politiką. Reaguodama į tai, Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen paskelbė apie daugiau piliečių forumų, kuriose su atsitiktinai atrinktais piliečiais bus konsultuojamasi svarbiausiais ES klausimais.

Kitose forumuose buvo nagrinėjamos konkretesnės politikos temos: maisto švaistymo problema, virtualių pasaulių privalumai ir trūkumai bei teisės ir galimybės mokytis ir studijuoti kitose ES šalyse. Dalyviai, padedami vertėjų žodžiu, galėjo bendrauti vieni su kitais savo gimtąja kalba.

Būdami forumo nariu, tęsite kitų Europos piliečių darbą ir šį kartą sutelksite dėmesį į energijos vartojimo efektyvumo temą.

¹ Informaciją apie konferenciją dėl Europos ateities rasite čia

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_lt

KAIP VEIKIA PILIEČIŲ FORUMAI?

Kiekvieną forumą sudaro 150 atsitiktinai atrinktų piliečių iš visų ES valstybių narių, atstovaujančių ES įvairovę. Trečdalis grupės narių yra jaunesni nei 26 metų, kad būtų užtikrinta tinkama kartų diskusija.

Piliečių grupė derina bendrą darbą mažose grupėse (maždaug 12 žmonių) ir darbą plenariniame posėdyje (visi 150 dalyvių kartu). Mažesnėse darbo grupėse turėsite galimybę išsamiau aptarti įvairius energijos vartojimo efektyvumo aspektus. Visi 150 dalyvių taip pat susirinks į plenarines sesijas, kad išklausytų ir aptartų mažesnių grupių darbo rezultatus.

Grupės nariams šį darbą atlikti padės koordinatorių komanda. Šią komandą sudaro grupinį darbą organizuoti padedantys specialistai. Jie padės dinamiškiau dirbti grupėje, išnaudoti visas kiekvieno asmens ir visos grupės galimybes. Be to, jie suteiks piliečiams įvairias priemones, skirtas bendram darbui ir kolektyviniams sprendimų priėmimui. Jums taip pat padės vietoje dirbantys pagalbininkai, kurie suteiks praktinės informacijos, taip pat specialistai energijos vartojimo efektyvumo klausimais, kurie prireikus patars viso proceso metu.

EUROPOS PILIEČIŲ FORUMAS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO KLAUSIMAIS

Kartu su kitais 149 dalyviais dalyvausite trijose sesijose. Dvi sesijos vyks gyvai Briuselyje, o viena – internetu:

- **1-oji sesija:**
2024 m. vasario 23–25 d.
(Briuselyje, Belgijoje)
- **2-oji sesija:**
2024 m. kovo 15–17 d.
(internetu naudojant vaizdo konferencijos įrankį)
- **3-oji sesija:**
2024 m. balandžio 12–14 d.
(Briuselyje, Belgijoje)

2 / Užduotis: kokia mano užduotis?

Forumo diskusijose bus aptariami įvairūs energijos vartojimo efektyvumo aspektai, ypač tai, kaip įvairūs asmenys, valdžios institucijos, pramonė, privatusis sektorius ir kiti subjektai gali efektyviau vartoti energiją ir taip daryti didžiausią poveikį, pavyzdžiui, klimatui, ekonomikai, darbo vietoms, sveikatai ar sąskaitoms už energiją.

Galutinės forumo rekomendacijos bus įtrauktos į politikos iniciatyvą, kurią Europos Komisija priims vėliau 2024 m. Ši iniciatyva – taibūsima ES rekomendacija dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ kuris taip pat bus paaiškintas šiai temai skirtose forumo diskusijose, padedant šios srities specialistams. Šiame kontekste klausimas, kuriuo vadovausitės diskusijose, vyksiančiose Piliečių forume energijos vartojimo efektyvumo klausimais, yra toks:

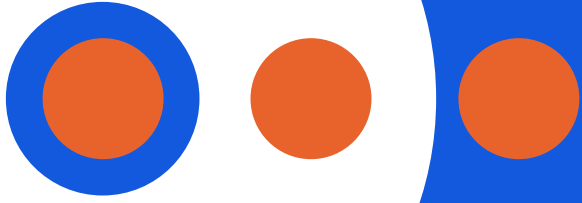
„Kaip Europos Sąjunga galėtų teikti pirmenybę energijos vartojimo efektyvumui ir užtikrinti visapusišką jo naudą piliečiams, valdžios institucijoms ir įmonėms?“

PIRMOSIOS SESIJOS METU būsite supažindinti su energijos vartojimo efektyvumo tema ir veiksmais, kurių šioje srityje jau ėmėsi Europos Komisija. Padedami energijos gamybos, paskirstymo ir vartojimo specialistų geriau suprasite, ką reiškia energijos vartojimo efektyvumas jūsų kasdieniame gyvenime. Bendraudami su įvairių ES šalių piliečiais, taip pat sužinosite, su kokiais iššūkiais susiduria ES, siekdama, kad energijos vartojimo efektyvumas būtų naudingas Europos visuomenei.

ANTROSIOS SESIJOS,

kuri vyks internetu, metu toliau keisitės įvairiomis idėjomis ir diskutuosite. Ši sesija bus tarsi tiltas tarp sesijų – remsitės pirmojoje sesijoje aptartomis žiniomis ir sritimis bei kūrybiškai mąstysite apie praktinius sprendimus, kaip nustatyti energijos vartojimo efektyvumo prioritetus. Kitaip tariant, antrosios sesijos metu pradėsite formuluoti rekomendacijų idėjas. Jos bus susijusios su veiksmais, kurių gali imtis kiekvienas, siekdamas efektyvaus energijos vartojimo, pradedant įmonėmis ir valdžios institucijomis ir baigiant vietos bendruomenėmis ir pavieniais vartotojais. Tai gali būti, pavyzdžiui, rekomendacijos, kaip suvartoti mažiau energijos nieko neaukojant, kaip apibrėžti tvarų energijos suvartojimo lygį arba kaip pagerinti energijos planavimą, kad būtų geriau naudojami riboti išteklių.

TREČIOSIOS IR PASKUTINĖS SESIJOS METU drauge parengsite galutines rekomendacijas. Jos bus įtrauktos į Europos iniciatyvą, visų pirma į būsimą Europos Komisijos iniciatyvą dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Tai reiškia, kad reikės patikrinti ir įtvirtinti pirmines antrosios sesijos idėjas, pavyzdžiui, užduodant sau klausimą, ar šios idėjos yra teisingos visų visuomenės veikėjų atžvilgiu. Aptarsite, ar jos gali būti naudingos visoje Europos Sąjungoje ir ar jos atitinka svarbiausius įvairių Europos piliečių poreikius. Taip pat aptarsite konkrečias priemones, skirtas tvariems elgesio pokyčiams skatinti.

3 / Tema: ką reikia žinoti apie energijos vartojimo efektyvumą?

Dabar, kai jau žinote šiek tiek daugiau apie procesą, susitelkime dėmesį į pačią temą. Šis trumpas skyrius skirtas padėti jums geriau suprasti energijos vartojimo efektyvumo problemą. Žinoma, keliuose puslapiuose negalime aprėpti visų aspektų. Atrinkome informaciją, kuri, mūsų nuomone, bus naudinga jums kaip Piliečių forumo nariui. Be to, viso renginio metu bus teikiama išsamesnė informacija.

Tikimės, kad šiame skyriuje rasite įžvalgų, kurios padės suprasti pranešimų prasmę ir prisidėti prie forumo diskusijų ir veiklos. Tai – tik pradžia. Būkite tikri, kad gausite išsamesnę informaciją apie energijos vartojimo efektyvumą viso forumo darbo metu ir kad galėsite užduoti klausimus, kai tik prasidės sesijos.

1. ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO SAŲOKA

Tikriausiai žinote sąvoka „energijos taupymas“. Taupyti energiją reiškia vengti naudoti energiją be reikalo. Kuo mažiau energijos suvartojame, tuo mažiau jos reikia pagaminti. Praktiškai tai reiškia, kad reikia išjungti šildytuvą arba išjungti šviesas, kai mums jų nereikia. Energijos taupymas yra pats lengviausias būdas naudoti **mažiau energijos ir išvengti švaistymo**.

Tačiau kas yra „energijos vartojimo efektyvumas“? Tai reiškia **suvartoti mažiau energijos tai pačiai užduočiai atlikti**, tam pačiam rezultatui pasiekti ar tai pačiai paslaugai suteikti. Pavyzdžiui, su namo izoliacija susietas energijos vartojimo efektyvumas reiškia, kad šildymui ir vėsinimui sunaudojama mažiau energijos, tačiau išlaikomas toks pats šiluminis komfortas. Kitas pavyzdys yra važinėjimas našesniu automobiliu, kuriam reikia mažiau degalų, tačiau jis važiuoja tokiu pačiu greičiu ir našumu.

Apskritai, energijos vartojimo efektyvumą galima padidinti dviem būdais: 1) naudojant efektyvesnę technologiją ar gamybos procesą, pavyzdžiui, vairuojant kurą taupantį automobilį arba seną šaldytuvą pakeičiant energiją taupančiu šaldytuvu, ir 2) keičiant elgesį, pavyzdžiui, išjungiant šildytuvą arba išjungiant šviesas, kai mums jų nereikia.

Energetikos sistemos visumos samprata

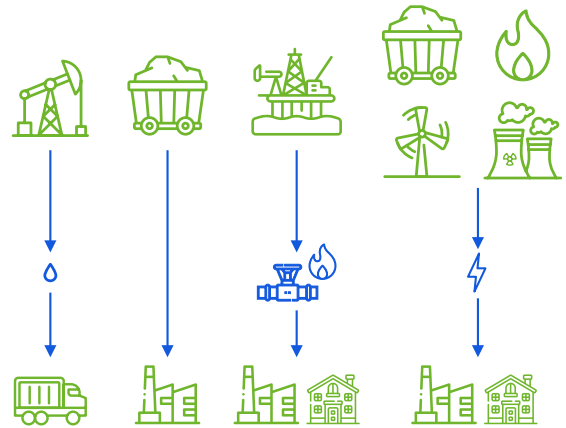
Energijos vartojimo efektyvumo didinimas priklauso ne tik nuo to, kokias technologijas taikome ar kaip elgiamės. Kad galėtume naudoti energiją, ją reikia pagaminti ir paskirstyti. Tad norėdami, kad visuomenė efektyviau vartotų energiją, turime galvoti ir **apie visą energetikos sistemą** bei jos planavimą. Energetikos sistemą sudaro trys komponentai: energijos gamyba, energijos paskirstymas ir energijos vartojimas.

Principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ (angl.: EE1st) paaiškinimas

Principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ yra **pagrindinis principas, pagal kurį pirmenybė teikiama energijos vartojimo efektyvumui, o ne brangesnėms alternatyvoms**, siekiant naudoti piliečiams, valdžios institucijoms ir įmonėms. Kitaip tariant, principu „EE1st“ siekiama sudaryti vienodas sąlygas **investicijoms pasiūlos ir paklausos srityse**. Tai reiškia, kad priimant sprendimus dėl energetikos planavimo ar investavimo, atsižvelgiama į visus energijos vartojimo efektyvumo aspektus, įskaitant gamybą ir vartojimą. Siekiama užtikrinti, kad tie veiksmai būtų naudingesni arba ekonomiškesni nei kitos priemonės. Praktiškai principu „EE1st“ siekiama energijos vartojimo efektyvumo gaminant, skirstant ir vartojant energiją, **svarstant įvairias alternatyvas renkantis** iš įvairių galimų priemonių visoje Europos Sąjungoje. Toliau pateikiamas vienas šio principo taikymo planuojant pavyzdys: užuot didinusi šilumos gamybą ir šilumos paskirstymo tinklo pajėgumus, vyriausybė nusprendžia inicijuoti didelio masto pastatų atnaujinimo programą. Geriau izoliuotiems namams reikia mažiau šilumos, o tai reiškia, kad reikia pagaminti ir paskirstyti mažiau energijos. Taikant principą „EE1st“, atsižvelgiama į kitas galimybes, o ne į apimtį ar gamybos didinimą.

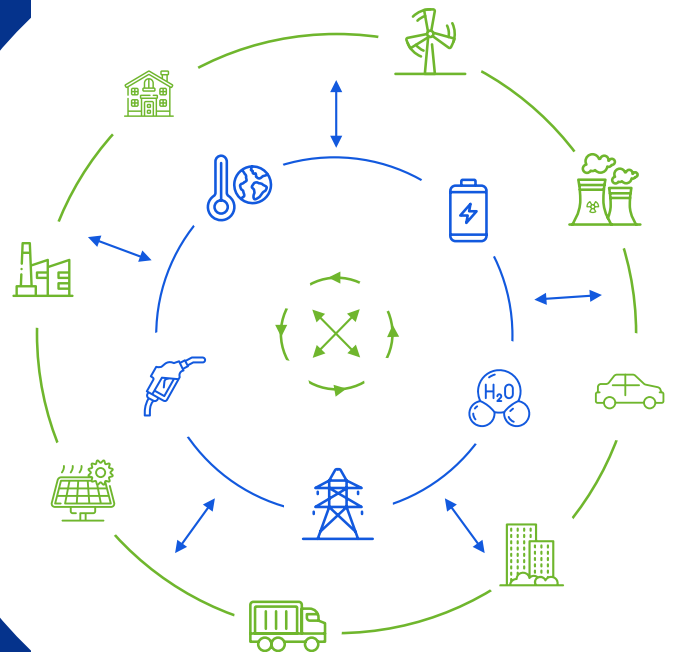
ŠIANDIENINĖ ENERGETIKOS SISTEMA

vienkrypčiai linijiniai ir neefektyviai
vartojami energijos srautai

BŪSIMA ES INTEGRUOTA ENERGETIKOS SISTEMA

energijos srautų mainai tarp vartotojų ir gamintojų,
mažinant išteklių ir pinigų švaistymą

- **Energijos gamyba:**

energiją galima gaminti naudojant įvairius jos šaltinius. Šie šaltiniai gali būti iškastinis kuras (anglys, dujos, nafta), branduolinė energija arba atsinaujinantys šaltiniai (vėjas, saulė, vanduo, biomasė). Pavyzdžiui, galima deginti anglis ir tokiu būdu generuoti elektrą arba šilumą, o naftą ar biokurą galima naudoti judumui. Tai taip pat vadinama „pasiūla“.

- **Energijos paskirstymas:**

energiją reikia transportuoti iš gamintojo vartotojui, kad ją būtų galima naudoti. Energijos paskirstymui reikalinga infrastruktūra, kurią sudaro elektros tinklai, naftos ir dujų vamzdynai ar šilumos skirstymo tinklai.

- **Energijos vartojimas:**

energija vartojama įvairiais būdais, pvz., maitinant prietaisus, vairuojant automobilius, gaminant prekes ar medžiagas, šildant pastatus. Energijos vartotojai yra piliečiai, valdžios institucijos ar įmonės. Tai vadinama „paklausa“.

Siekdama pagerinti visą energetikos sistemą ir skatinti energijos vartojimo efektyvumą visose valstybėse narėse, Europos Komisija nusprendė sustiprinti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“.

² Leidinį įvairiomis kalbomis rasite čia:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-systems-integration/eu-strategy-energy-system-integration_en?e-trans=bq&etransolive=1

Taikant principą „EE1st“, atsižvelgiama į visus pasirinkimus, įvertinamos sąnaudos ir nauda bei pasirinkama geriausia alternatyva, teikianti **didžiausią naudą** visai visuomenei, nes energijos vartojimo efektyvumas leidžia rinktis sąnaudų atžvilgiu optimalius sprendimus.

2. ES LYGIU TAIKOMO PRINCIPŲ „SVARBIAUSIA – ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS“ POLITINIS KONTEKSTAS

Energijos vartojimo efektyvumas yra esminis elementas sprendžiant, kaip galėtų vykti energetikos pertvarka. Jis gali padėti spręsti dabartinės energetikos sektoriaus struktūros problemas ir trūkumus, **sumažinti visuomenei tenkančias** išlaidas ir užtikrinti tvariausią energetikos pertvarkos rezultatą. Visi energiją vartojantys sektoriai, pvz., pastatai, transportas ar pramonė, gali atlikti „aktyvių vartotojų“ vaidmenį, o principas „EE1st“ padės užtikrinti, kad šis aktyvių vartotojų vaidmuo būtų visiškai išnaudotas siekiant maksimaliai padidinti energetikos sistemos efektyvumą ir išvengti bet kokio energijos švaistymo.

Energijos vartojimo efektyvumas yra esminis energetikos pertvarkos veiksnys ir dalis tikslo iki **2050 m.** Europos Sąjungoje **užtikrinti neutralų anglies dioksido poveikį**. Neutralus anglies dioksido poveikis reiškia, kad, siekiant sumažinti žalingą poveikį klimato kaitai, išmetamo anglies dioksido kiekis sumažinamas beveik iki nulio. Didelė dalis ES išmetamo anglies dioksido yra susijusi su energijos vartojimu ES. Todėl energijos vartojimo mažinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą yra būtinas žingsnis. Taigi energijos vartojimo efektyvumas **vaidina svarbų** vaidmenį ES energetikos ir klimato politikoje bei ją įgyvendinant ES valstybėse narėse. Visuomenės dėmesio atkreipimas į energijos vartojimo efektyvumo didinimą yra logiškas žingsnis **siekiant sumažinti energijos vartojimą, optimizuoti energijos srautus ir eliminuoti brangiai kainuojantį energijos švaistymą**, kartu išsaugant tą patį komfortą, paslaugas ir laisvę.

Šiuo tikslu Europos Sąjunga vadovaujasi principu „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ („EE1st“). Šis principas laikomas pagrindiniu energetikos pertvarkos principu. Šis principas reglamentuojamas **Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje**. Direktyva yra Europos Sąjungos teisės aktas, kuriuo nustatomas tikslas, kurį ES šalys turi pasiekti.³ Tačiau pačios šalys turi parengti savo įstatymus, kaip pasiekti tuos tikslus. 2023 m.⁴ Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje principui „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ **suteikta daugiau svarbos formuojant politiką, planuojant ir investuojant**.

3. KOKIOS NAUDOS GALIME TIKĖTIS SKATINDAMI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ?

Kaip jau minėta, energijos vartojimo efektyvumas yra gyvybiškai svarbus mažinant anglies dioksido emisiją. Tai ypač pasakytina apie energijos gamybą. Kuo mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetama gaminant energiją, pvz., anglimi kūrenamose elektrinėse, tuo lengviau ES kovoti su klimato kaita. Tačiau energijos vartojimo efektyvumas turi kur kas didesnę poveikį. Šie platesnio masto privalumai yra naudingi žmonėms ir visuomenei.

Energijos vartojimo efektyvumas **padeda mažinti sąskaitas už energiją** ir susijusias išlaidas piliečiams bei įmonėms, nes jų energijos sąnaudos sumažėja. Tačiau energijos vartojimo efektyvumas yra finansiškai naudingas ir nacionalinėms bei vietos valdžios institucijoms. Jis padeda mažinti bendras sistemos sąnaudas, nes reikia mažiau investuoti į energijos gamybą ir paskirstymą. Taigi, tai padeda **sumažinti viešąsias išlaidas** ir geriau paskirstyti viešuosius biudžetus.

Be to, energijos vartojimo efektyvumas **didina verslo konkurencingumą** dviem lygmenimis. Įmonės gali parduoti inovatyvias energijos vartojimo efektyvumo technologijas ar paslaugas. Be to, efektyviai energiją vartojančios įmonės yra santykinai pranašesnės už konkurentus, kurie patiria didesnes energijos sąnaudas.

Vartojant energiją ne tik išskiriamas anglies dioksidas, bet ir kiti kenksmingi teršalai, pvz., kietosios dalelės. Tai yra ore sklindančios mikroskopinės dalelės, kurios gali prasiskverbti giliai į plaučius ir yra kenksmingos sveikatai. Todėl, sumažinus energijos suvartojimą, taip pat **pagerėja žmonių sveikata**, nes pagerėja oro kokybė.

ES valstybės narės didžiąją dalį kuro šaltinių importuoja iš kitų šalių. Sumažinus energijos suvartojimą, sumažės šio kuro importas. Tai padidins **mūsų ekonomikos atsparumą bei energijos tiekimo saugumą**. Kaip parodė pastarųjų metų įvykiai, tai ypač svarbu krizės ar karo metu.

Galiausiai, didesnis energijos vartojimo efektyvumas suteikia kvalifikuotų darbo vietų ir mokymo galimybių. Naujoms energijos vartojimo efektyvumo technologijoms kurti ir diegti reikalingi aukšto lygio įgūdžiai. Geriau apmokyta darbo jėga reiškia **geriau apmokamas darbo vietas ir geresnes įsidarbinimo galimybes**.

³ ES teisės aktų rūšys:

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_lt

⁴ Energijos vartojimo efektyvumo direktyva:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-directive_en

4. KOKIE VEIKSNIAI GALI TRUKDYTI EFEKTYVIAM ENERGIJOS VARTOJIMUI?

Taigi, jei energijos vartojimo efektyvumas yra toks naudingas visuomenei ir žmonėms, kodėl jis nėra labiau pažengęs? Kokios kliūtys trukdo efektyviau vartoti energiją? Pirma, trūksta informacijos. Energijos vartojimo efektyvumas tik neseniai tapo populiaria viešų diskusijų tema. Daugelis piliečių, įmonių ir valdžios institucijų nežino apie jo naudą. Taip pat trūksta informacijos apie energijos vartojimo efektyvumo galimybes ir investicijas.

Pereinant prie efektyviau energiją vartojančių technologijų dažnai reikia išankstinių investicijų. Tokių investicijų kaina gali būti gana didelė. Dažnai vartotojams ir įmonėms trūksta lėšų efektyvesnėms technologijoms ar prekėms įsigyti, nors tokios investicijos ilgainiui gali būti ekonomiškai naudingos.

Kita didesnio efektyvumo kliūtis gali būti skirtingi naudos gavėjai, taip vadinami „skirtingi interesai“. Kartais į energijos vartojimo efektyvumą investuojantis asmuo iš investicijų negauna tiesioginės naudos. Pvz., jei savininkas atnaujina savo pastatą arba perka naują šildymo sistemą, tik nuomininkas pajunta mažesnių sąskaitų už energiją naudą.

Investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą reikia ne tik lėšų, bet ir darbo jėgos priemonėms įgyvendinti. Nors kai kurios ES valstybės narės yra labiau paveiktos nei kitos, paprastai trūksta kvalifikuotų darbuotojų, ypač renovuojant pastatus. Tačiau yra ir neekonominių kliūčių, susijusių su mūsų elgesio modeliais. Žmonės kaip vartotojai įmonėse ar valdžios institucijose yra linkę teikti pirmenybę esamai padėčiai. Jei praeityje kažkas suveikė, tai kam tai keisti?

Be to, tyrimai parodė, kad energijos vartojimo efektyvumo padidėjimą dažnai mažina vartotojų elgsenos ar gamybos procesų pokyčiai. Didesnis efektyvumas dažnai lemia išlaidų sumažėjimą, todėl atsiranda galimybė įsigyti daugiau patobulinto produkto arba naudoti produktą kitaip. Pvz., efektyvesni varikliai gali paskatinti vairuoti didesnius ir sunkesnius automobilius ar važiuoti į darbą ilgiau ar dažniau. Tai vadinama „grįžtamuoju poveikiu“.

Be to, reguliavimo kliūtys gali turėti įtakos pažangai ir energijos vartojimo efektyvumo priemonių įsisavinimui ES. Tai gali būti pasenę teisės aktai, jų nenuoseklumas ir (arba) nesuderinamumas ES valstybėse narėse, sudėtingi administraciniai reikalavimai, netinkamos paskatos (pavyzdžiui, orientuotos į iškastinį kurą). Pastangos įveikti šias kliūtis apima teisės aktų reformas, tinkamas finansines paskatas ir ES valstybių narių bendradarbiavimą.

5. KĄ GALIMA PADARYTI ES LYGMENIU? KOKIUS SVERTUS GALIMA PASIŪLYTI PILIEČIAMS?

Siekdama įveikti minėtas kliūtis, ES ėmėsi įvairių politikos įgyvendinimo priemonių. Pirmiau minėtoje būsimoje rekomendacijoje bus pateiktos konkrečioms sektoriams skirtos gairės dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikymo.

Kiekvienais metais Komisija priima metinę darbo programą, kurioje pateikiamas svarbiausių veiksmų, kurių ji imsisi ateinančiais metais, sąrašas. Darbo programoje visuomenė ir kitos institucijos informuojamos apie mūsų politinius įsipareigojimus pristatyti naujas iniciatyvas, atšaukti dar nepriimtus pasiūlymus bei peržiūrėti galiojančius ES teisės aktus. Jūsų darbas bus įtrauktas į 2024 m. darbo programą.

Piliečiai gali įvairiais būdais didinti energijos vartojimo efektyvumą. Pirmiausia jie gali apmąstyti savo energijos vartojimo įpročius. Jie gali tapti sąmoningesni ir geriau nusimanantys. Tačiau politiniu lygmeniu piliečiai gali reikalauti, kad sprendimus priimančias asmenys įdiegtų arba patobulintų reguliavimą, kuriuo būtų padidintas energijos vartojimo efektyvumas ir pagerintas energijos planavimas. Nors tai priklauso nuo skirtingų nacionalinių aplinkybių, šios priemonės galėtų apimti informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas, mokymus, auditus, finansinių paskatų teikimą, draudimus, investicijas į infrastruktūrą, pvz., viešąjį transportą, arba bendruomenės iniciatyvų rėmimą. Siekdama, kad planavimo procesuose pirmenybė būtų teikiama energijos vartojimo efektyvumui, ES gali nustatyti politikos programą valstybėms narėms, pagal kurią jos įgyvendintų principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, o piliečiai turėtų turėti galimybę išreikšti savo nuomonę rengiant šią programą.

4 / Kas organizuoja šį forumą?

Forumą energijos vartojimo efektyvumo klausimais organizuoja Europos Komisija (Komunikacijos generalinis direktoratas ir Energetikos generalinis direktoratas), padedama „ifok“ (pagrindinio rangovo), „Missions Publiques“, „BeenThereDoneThat“, „Waterbear“, „Scope“, „Harris Interactive“, „Le Terrain“ ir „VO Europe“.

Forumo diskusijoms vadovaus ir grupės konsultuos specialus „Žinių komitetas“, kurio nariai yra:

Arianna VITALI ROSCINI

(Generalinė sekretorė, Energijos taupymo koalicija, Italija)

Camille DEFARD

(„Jacques Delors“ energetikos centro vadovė, Prancūzija)

Claire ROUMET

(ES politika ir strateginės partnerystės, Energetikos miestai, Prancūzija)

Goda PERLAVIČIŪTĖ

(Aplinkos psichologijos profesorė, Groningeno universitetas, Lietuva)

Wyste GORTER

(Jaunesnysis aplinkos psichologijos tyrėjas, Groningeno universitetas, Nyderlandai)

Jan ROSENOW

(Europos programų direktorius, Pagalbos reguliavimo srityje projektas (RAP), Vokietija)

Reinhard SIX

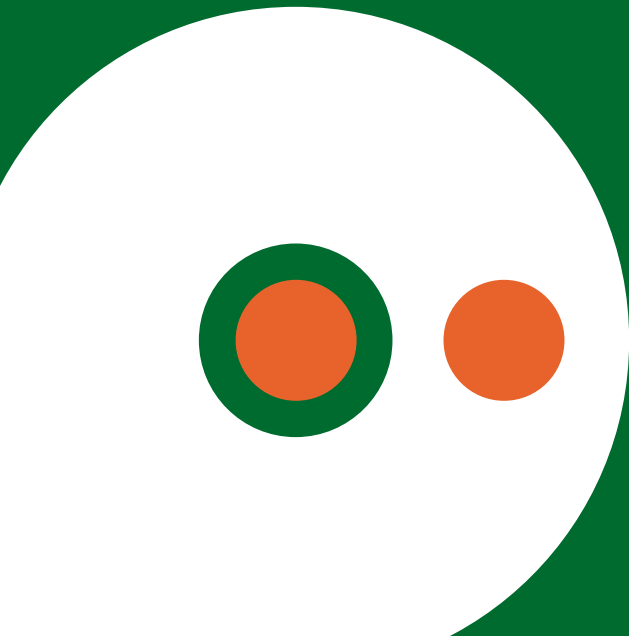
(nepriklausomas konsultantas, energijos vartojimo efektyvumo finansavimo ekspertas, Vokietija)

Yves MARGINAC

(Energetikos ekspertas ir vyresnysis patarėjas, Asociacija négaWatt, Prancūzija)

Claudia CANEVARI

(Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vadovas: Energetikos generalinio direktorato Energetikos politikos ir finansavimo skyriaus vadovė, Europos Komisija)

5 / Praktinė informacija

Laukiame jūsų Europos piliečių forume energijos vartojimo efektyvumo klausimais, kuris prasidės vasario 23 d., penktadienį, Briuselyje (Belgija)..Toliau pateikiame praktinės informacijos, kaip pasiruošti kelionei ir dalyvauti susitikimuose. Primename:

dvi sesijos vyks gyvai (Briuselyje), o viena sesija vyks internetu (penktadienį ir sekmadienį vyks pusės dienos sesijos):

- **1-oji sesija**

2024 m. vasario 23–25 d.
(Briuselyje, Belgijoje)

- **2-oji sesija**

2024 m. kovo 15–17 d.
(internetu)

- **3-oji sesija**

2024 m. balandžio 12–14 d.
(Briuselyje, Belgijoje)

1. IŠLAIDOS

Už kiekvieną konferencijos ir kelionės dieną mokamas 90,00 EUR kompensavimo mokestis.. Kompensavimo mokestis mokamas po sesijų, patvirtinus dalyvavimą pagal dalyvių sąrašą.

2. LOGISTIKA

KELIONIŲ ORGANIZAVIMAS

Gavote arba gausite kelionės maršrutą ir el. bilietą. Jei turite daugiau klausimų apie kelionės organizavimą, susisiekite su mumis adresu info@futureu.events arba skambinkite telefonu +32 460 22 40 27.

Pervežimai atvykus: atvykus į oro uostą ar traukinių stotį, jus pasitiks Europos piliečių forumo darbuotojai su pasveikinimo lenta arba plakatu ir palydės jus į pervežimo autobusą. Kilus sunkumų ieškant darbuotojų, skambinkite numeriu +32 460 22 40 27.

Skrendant lėktuvu: oro uoste pasiėmę bagažą eikite prie priėmimo stalo atvykimo terminale, kur jūsų lauks mūsų darbuotojai.

Važiuojant traukiniu: Briuselio „Midi“ traukinių stotyje eikite į „Prêt à Manger“ kavinę, kur mūsų darbuotojai lauks prie pasveikinimo lentos ar plakato.

Viešbutyje: Iš viešbučio į Europos Komisijos patalpas, kuriose vyks forumas, bus organizuojamas pervežimas autobusu. Prašome prisistatyti viešbučio vestibulyje prieš numatytą išvykimo laiką. Mūsų komanda parodys jums kelią į autobusą. Jei pageidaujate atvykti į Europos Komisijos patalpas savarankiškai, prieš išvykdami praneškite apie tai mūsų pagalbos komandai.

Atvykus į Briuselį: jei po susitikimų vyksta laisvalaikio renginiai, pvz., vakarienė, iš Europos Komisijos patalpų į laisvalaikio renginio vietą bus organizuojami grupiniai pervežimai autobusu. Po renginio bus organizuojami grupiniai pervežimai autobusu iš renginio vietos į viešbutį. Žinoma, po laisvalaikio renginio galėsite laisvai tyrinėti miestą ir savarankiškai grįžti į viešbutį.

Pervežimai išvykstant: suorganizuosime pervežimus iš jūsų viešbučio į išvykimo oro uostą ar traukinių stotį. Išvykimo laikas bus nurodytas viešbučio vestibulyje esančioje skelbimų lentoje.

APGYVENDINIMAS

Mūsų komanda pasveikins jus atvykus į viešbutį. Jums užsakytas vienvietis kambarys su pusryčiais ir nemokamu belaidžiu internetu. Kambario užsakymo patvirtinimą jums išsiuntėme el. paštu. Atkreipkite dėmesį, kad būsite atsakingi už visų papildomų paslaugų (pvz., mini baro, kambarių aptarnavimo, telefono, viešbučio baro, skalbimo paslaugų, ankstyvo atvykimo ar vėlyvo išvykimo ir kt.) išlaidų padengimą ir organizatoriai jų nepadengs. Prašome visas papildomas išlaidas apmokėti tiesiogiai viešbutyje prieš išvykstant.

3. ĮVAIRIOS NUOSTATOS

- **Aprangos kodas**

Į susitikimus atvykite dėvėdami elegantiškus kasdienius drabužius (angl.: smart-casual), turėkite šiltą švarką, šaliką ir neperšlampantį žieminį palta, taip pat avėkite šiltus patogius batus ir pasiimkite skėtį. Tikėtina, kad balandžio mėn. temperatūra bus apie 7 °C ar šiek tiek aukštesnė, tačiau atvykite pasiruošę permainingiems Belgijos orams!

- **Geriamasis vanduo**

Belgijoje saugu gerti vandentiekio vandenį. Vanduo buteliuose arba filtruotas vanduo bus laisvai prieinamas ir bus siūlomas visų susitikimų, pietų ir laisvalaikio renginių metu.

- **Laiko juosta**

Dabartinis laikas yra CET — Vidurio Europos laikas (UTC / GMT +1 valanda) ir UTC+2 nuo kovo 31 d.

- **Turizmo informacija**

Briuselis turi turtingą istoriją, architektūrą, kulinariją, kultūrą ir dar daugiau! Norėdami sužinoti apie visą viešnagės metu siūlomą kultūrinę veiklą, nedvejodami apsilankykite Briuselio sostinės regiono svetainėje.

- **Kontaktinė informacija**

Mūsų komanda bus pasiekama prieš susitikimus ir jų metu. Jei atvykę susidursite su sunkumais arba pasikeis jūsų skrydžio informacija, susisieki su mumis el. paštu: info@futureu.events.

- **Vertimas**

Susitikimas vyks 24 kalbomis, nes jame dalyvaus profesionalių vertėjų žodžiu komanda. Kad jiems būtų lengviau, sesijos metu kalbėkite aiškiai ir stenkitės nekalbėti per greitai.

4. PATEKIMAS Į PASTATĄ

Pirmasis ir paskutinis grupės darbo savaitgalis vyks Europos Komisijos patalpose, Briuselyje. Daugiau informacijos apie tikslius pastatus ir patalpas rasite darbotvarkėje. Į Europos Komisijos pastatą galima patekti su lankytojo leidimu („V-pass“). Prieš renginį „V-pass“ jums bus išsiųstas el. paštu. Nepamirškite užsiregistruoti su šiuo el. pašto adresu, kad užbaigtumėte procesą ir gautumėte savo „V-pass“ QR kodą. Jei iki renginio negavote savo „V-pass“, susisieki su mumis el. paštu: info@futureu.events

Atkreipkite dėmesį, kad saugumo patikrinimas atvykus į Europos Komisijos pastatą gali užtrukti bent 20 minučių. Turėkite paruoštą „V-pass“, asmens tapatybės kortelę arba pasą, nes apsaugos darbuotojai paprašys juos parodyti.

Visi dalyviai:

- prieš įeidami į pastatą privalo parodyti galiojantį pasą arba asmens tapatybės kortelę;
- įėjimo zonoje turi praeiti saugumo kontrolę;
- patartina turėti kvietimo laišką ar bet kokią kitą dokumentą, aiškiai nurodantį dalyvavimo priežastį (pvz., registracijos laišką).

5. PAGALBOS TARNYBA, INTERNETO PRIEIGA

Prie įėjimo į posėdžių sales bus įrengta pagalbos tarnyba. Mūsų darbuotojai jums padės ir atsakys į visus klausimus. Internetas pasiekiamas viešosiose belaidžio interneto zonose. Slaptažodžiai bus pateikti susitikimo dieną.

6. PRITAIKYMAS NEĮGALIESIEMS

Europos Komisijos patalpos yra visiškai pritaikytos žmonėms su negalia. Registruodamiesi internetu, nurodykite specialiuosius poreikius ir mitybos reikalavimus.

